

Sygn. akt VIII U 2458/17

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 sierpnia 2018 roku.

Sąd Okręgowy w Lublinie VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie: Przewodniczący – Sędzia S.O. Zofia Kubalska

Protokolant – sekretarz sądowy Ewelina Parol

po rozpoznaniu w dniu 7 sierpnia 2018 roku w Lublinie

sprawy A. M.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w L.

o prawo do emerytury

na skutek odwołań A. M.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L.

z dnia 21 września 2017 roku znak (...)

z dnia 23 października 2017 roku znak (...)

oddala odwołania.

Sygn. akt VIII U 2458/17

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. decyzją z dnia 21 września 2017 roku odmówił A. M. prawa do emerytury przyznawanej na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1383, tekst jedn. ze zm.) oraz ustawy z dnia 26 stycznia 1982 roku Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2017 r., poz. 1189, tekst jedn. ze zm.). W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że wnioskodawczyni nie spełniła wszystkich warunków przyznania prawa do emerytury, ponieważ do dnia 31 grudnia 2008 roku nie udowodniła wymaganych okresów składkowych i nieskładkowych wynoszących 30 lat. Organ uwzględnił 27 lat, 4 miesiące i 5 dni stażu ogólnego (decyzja k. 18 t. II akt ZUS).

A. M. złożyła odwołanie od powyższej decyzji, wnosząc o uwzględnienie przy obliczaniu okresów składkowych i nieskładkowych pracy w gospodarstwie rolnym rodziców od dnia 26 marca 1977 roku do dnia 31 sierpnia 1981 roku. W uzasadnieniu argumentowała, że w tym czasie uczęszczała do (...) w C., codziennie dojeżdżając do szkoły i jednocześnie pracując w gospodarstwie. Wskazała, że pracodawca uwzględnił ten okres do stażu pracy (odwołanie k. 2 a.s.).

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie. W uzasadnieniu wskazał, że brak jest podstaw do uwzględnienia pracy wnioskodawczyni w gospodarstwie rolnym rodziców z uwagi na oddalenie szkoły od miejsca zamieszkania o 29 km, co w ocenie organu wykluczało stały charakter pracy (odpowiedź na odwołanie k. 10-11 a.s.).

Kolejną decyzją z dnia 23 października 2017 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. ponownie odmówił A. M. prawa do emerytury z powodu nieudowodnienia wymaganych okresów składkowych i nieskładkowych do dnia 31 grudnia 2008 roku w wymiarze 30 lat. Organ rozpatrzył dołączone przez wnioskodawczynię pisemne zeznania

świadków na okoliczność pracy w gospodarstwie rolnym rodziców od dnia 26 marca 1977 roku do dnia 31 sierpnia 1981 roku, nie uwzględniając tego okresu (decyzja k. 21 t. II akt ZUS).

A. M. złożyła odwołanie od tej decyzji, wnosząc o uwzględnienie zakwestionowanego okresu pracy w gospodarstwie rolnym rodziców do okresu ubezpieczenia (odwołanie k. 17-18 a.s.).

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, argumentując jak w zaskarżonej decyzji (odpowiedź na odwołanie k. 20 a.s.).

Postanowieniem z dnia 13 grudnia 2017 roku Sąd Okręgowy połączył sprawy z powyższych odwołań do łącznego rozpoznania i rozstrzygnięcia (postanowienie k. 22 a.s.).

Sąd Okręgowy w Lublinie ustalił, co następuje:

A. M., urodzona dnia (...), w dniu 29 lipca 2008 roku złożyła wniosek o emeryturę (wniosek k. 1-3 t. I akt ZUS).

Decyzją z dnia 19 sierpnia 2008 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. odmówił wnioskodawczyni prawa do emerytury z powodu nieudowodnienia co najmniej 30 lat okresów składkowych i nieskładkowych (decyzja k. 32 t. I akt ZUS).

Z uwagi na odwołanie wnioskodawczyni sprawa została przekazana do rozpoznania przez Sąd Okręgowy w Lublinie. Postanowieniem z dnia 8 grudnia 2008 roku, sygn. akt VIII U 4273/08, Sąd umorzył postępowanie (postanowienie k. 44 t. I akt ZUS).

A. M. w dniu 5 września 2017 roku ponownie złożyła wniosek o emeryturę (wniosek k. 1-3 t. II akt ZUS).

Po rozpoznaniu wniosku organ rentowy w dniu 21 września 2017 roku odmówił wnioskodawczyni przyznania emerytury z powodu nieudowodnienia do dnia 31 grudnia 2008 roku wymaganych okresów składkowych i nieskładkowych wynoszących 30 lat. Organ uwzględnił staż sumaryczny w wymiarze 27 lat, 4 miesięcy i 5 dni (decyzja k. 18 t. II akt ZUS).

Wnioskodawczyni złożyła odwołanie od powyższej decyzji, do którego dołączyła oświadczenie w sprawie zatrudnienia w gospodarstwie rolnym oraz pisemne zeznania świadków na okoliczność pracy w gospodarstwie rolnym rodziców od dnia 26 marca 1977 roku do dnia 31 sierpnia 1981 roku (oświadczenie k. 3, zeznania k. 4-7 a.s.).

Organ rentowy rozpatrzył powyższą dokumentację, po czym w dniu 23 października 2017 roku wydał kolejną zaskarżoną decyzję, odmawiając wnioskodawczyni prawa do emerytury. Organ nie uwzględnił okresu pracy w gospodarstwie rolnym rodziców wnioskodawczyni od dnia 26 marca 1977 roku do dnia 31 sierpnia 1981 roku na podstawie zeznań świadków (decyzja k. 21 t. II akt ZUS).

A. M. od dnia 1 września 1981 roku pozostaje zatrudniona w (...) w L., na stanowisku nauczyciela w pełnym wymiarze czasu pracy (zaświadczenie Rp-7 k. 11, zaświadczenie dyrektora(...) w L. k. 12-14 t. II akt ZUS).

Wnioskodawczyni pracuje na stanowisku nauczyciela matematyki do chwili obecnej. Nigdy nie rozwiązała stosunku pracy (zeznania wnioskodawczyni k. 30v, 53 a.s.).

Stan faktyczny w sprawie został ustalony na podstawie wskazanych dowodów z dokumentów oraz zeznań wnioskodawczyni.

Dowody z dokumentów w postaci wniosków, decyzji oraz zaświadczeń znajdujących się w aktach organu rentowego zostały uznane przez Sąd za wiarygodne. Nie były kwestionowane przez strony, a okoliczności w nich stwierdzone nie były sporne w sprawie.

Ustalając stan faktyczny Sąd oparł się na zeznaniach wnioskodawczynie jedynie w zakresie, w którym przyznała, że nie rozwiązała stosunku pracy w (...)w L.. Okoliczność ta jest bezsporna i wynika z przedłożonych przed organem rentowym zaświadczeń. Sąd Okręgowy pominął natomiast zeznania wnioskodawczynie w części, w której odnosiły się do wykonywania pracy w gospodarstwie rolnym rodziców po ukończeniu wieku 16 lat od dnia 26 marca 1977 roku do dnia 31 sierpnia 1981 roku. Prowadzenie postępowania dowodowego w kierunku ustalenia, czy wnioskodawczynie spełnia przesłankę legitymowania się okresem składkowym i nieskładkowym w wymiarze 30 lat, wobec niespełnienia przez nią przesłanki rozwiązania stosunku pracy, jest bezcelowe. Nawet gdyby przyjąć, że wnioskodawczynie legitymuje się takim okresem przy uwzględnieniu pracy w gospodarstwie rolnym rodziców, to nie nabyłaby prawa do emerytury. Należy pamiętać, że przepisy z zakresu prawa ubezpieczeń społecznych mają charakter bezwzględnie obowiązujący, w związku z czym o przyznaniu prawa do świadczenia decyduje każdorazowo łączne spełnienie ściśle określonych ustawowych przesłanek. W sprawach z odwołania ubezpieczonych od decyzji organów rentowych przedmiot rozpoznania sprawy przez Sąd ograniczony jest do okoliczności uwzględnionych w decyzji, a spornych między stronami. W rozpatrywanej sprawie przedmiotem sporu jest prawo do emerytury nauczycielskiej przyznawanej na podstawie art. 88 Karty Nauczyciela. W związku z tym w sytuacji, gdy ubezpieczona nie spełnienia jednej z kumulatywnych przesłanek prawa do tego świadczenia, zbędne jest badanie spełnienia pozostałych przesłanek (wyrok SN z dnia 9 września 2010 r., II UK 84/10, Legalis nr 315923; wyrok SA w Szczecinie z dnia 9 listopada 2015 r., III AUa 76/15, Lex nr 1934525; wyrok SA w Gdańsku z dnia 7 września 2017 r., III AUa 531/17, Lex nr 2409479).

Z powyższych względów Sąd postanowił pominąć dowód z zeznań świadków P. K., A. Ł., M. Ł., W. S. i K. Ł. na okoliczność wykonywania przez wnioskodawczynię pracy w gospodarstwie rolnym rodziców po ukończeniu wieku 16 lat od dnia 26 marca 1977 roku do dnia 31 sierpnia 1981 roku (k. 55v a.s.). Przeprowadzanie dowodów z zeznań świadków jest zbędne z uwagi na niespełnienie przez wnioskodawczynię warunku przyznania prawa do emerytury w postaci rozwiązania stosunku pracy.

Sąd Okręgowy w Lublinie rozważył, co następuje:

Odwołanie nie jest zasadne i podlega oddaleniu.

Jak stanowi art. 47 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 201 r. poz. 1383, tekst jedn. ze zm.) zasady przechodzenia na emeryturę, bez względu na wiek, nauczycieli urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 roku, a przed dniem 1 stycznia 1969 roku, określają odrębne przepisy.

Zasady wskazane w cytowanym przepisie zawarte są w art. 88 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 roku Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2017 r., poz. 1189, tekst jedn. ze zm.). W myśl art. 88 ust. 1 tej ustawy nauczyciele mający trzydziestoletni okres zatrudnienia, w tym 20 lat wykonywania pracy w szczególnym charakterze, zaś nauczyciele szkół, placówek, zakładów specjalnych oraz zakładów poprawczych i schronisk dla nieletnich - dwudziestopięcioletni okres zatrudnienia, w tym 20 lat wykonywania pracy w szczególnym charakterze w szkolnictwie specjalnym, mogą – po rozwiązaniu na swój wniosek stosunku pracy – przejść na emeryturę.

Dodatkowo zgodnie z art. 88 ust. 2a Karty Nauczyciela nauczyciele urodzeni po dniu 31 grudnia 1948 roku, a przed dniem 1 stycznia 1969 roku zachowują prawo do przejścia na emeryturę bez względu na wiek, jeżeli:

- 1) spełnili warunki do uzyskania emerytury, określone w ust. 1, w ciągu dziesięciu lat od dnia wejścia w życie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, z wyjątkiem warunku rozwiązania stosunku pracy, oraz
- 2) nie przystąpili do otwartego funduszu emerytalnego albo złożyli wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, na dochody budżetu państwa.

Ustawa o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych weszła w życie z dniem 1 stycznia 1999 roku. Tym samym, aby wnioskodawczynie spełniła wszystkie przesłanki nabycia prawa do emerytury, powinna na dzień 31

grudnia 2008 roku udowodnić 30-letni okres zatrudnienia, w tym 20 lat wykonywania pracy nauczyciela, a ponadto nie być członkiem otwartego funduszu emerytalnego, bądź przekazać środki w nim zgromadzone na dochody budżetu państwa oraz rozwiązać stosunek pracy. A. M. nie spełniła ostatniej z przesłanek, tj. nadal pozostaje w zatrudnieniu w(...) w L..

Należy zaznaczyć, że warunek rozwiązania stosunku pracy, w przeciwieństwie do pozostałych przesłanek, nie musi zostać spełniony do dnia 31 grudnia 2008 roku. Dla spełnienia tej przesłanki istotny jest sam fakt rozwiązania umowy o pracę przez osobę ubiegającą się o przyznanie prawa do emerytury. Nie ma również przesłanek do stwierdzenia, że warunek rozwiązania stosunku pracy musi być spełniony w chwili składania wniosku o emeryturę. Data rozwiązania umowy o pracę ma znaczenie wyłącznie dla rozstrzygnięcia, czy w tej dacie zostały spełnione wymogi stażowe przewidziane przepisem. Oznacza to, że przesłanka rozwiązania stosunku pracy może być badana zarówno na dzień złożenia wniosku o emeryturę, wydania decyzji przez organ rentowy, a nawet na dzień orzekania przez sąd w postępowaniu odwoławczym (wyrok SA w Łodzi z dnia 12 maja 2017 r., III AUa 568/16, Legalis nr 1636901; wyrok SA w Katowicach z dnia 10 sierpnia 2017 r., III AUa 914/17, Lex nr 2355868).

Jednocześnie Sąd Okręgowy podkreśla, że przepis art. 88 Karty Nauczyciela jest regulacją szczególną i w sposób autonomiczny, wyczerpujący i pełny określa warunki przyznania wszystkim emerytury nauczycielom bez względu na wiek. Jednym z nich jest rozwiązanie stosunku pracy, przy czym nauczyciel urodzony po dniu 31 grudnia 1948 roku, a przed dniem 1 stycznia 1969 roku, może spełnić ten warunek również po dniu 31 grudnia 2008 roku, z jednoczesnym spełnieniem pozostałych przesłanek związanych z okresem zatrudnienia do tego dnia (wyrok SN z dnia 19 października 2010 r., II UK 108/10, Legalis nr 315479).

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy, kierując się ścisłą wykładnią art. 88 ust. 2a Karty Nauczyciela Sąd Okręgowy ustalił, że A. M. nie spełniła przesłanki nabycia prawa do emerytury w postaci rozwiązania stosunku pracy. Jest to warunek bezwzględny, od którego uzależnione jest nabycie uprawnień emerytalnych. Wobec niespełnienia tej przesłanki zbędne stało się prowadzenie postępowania w kierunku ustalenia, czy wnioskodawczyni spełnia pozostałe warunki ustalenia prawa do emerytury. Zaskarżone decyzje okazały się zatem prawidłowe, a odwołanie podlegało oddaleniu.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Okręgowy w Lublinie, na podstawie powołanych przepisów oraz art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., orzekł jak w sentencji wyroku.